

Валідність, технологія, компетентність

Сіній В.В., мол. науковий співробітник,

Інститут педагогіки НАПН України

Система освіти в Україні останні десятиліття перебуває у стані неперервного реформування. Концептуальні засади шкільних реформ визначаються Державними освітніми стандартами.

Головним результатом освіти завжди було досягнення освітніх результатів, які відповідали б сучасним соціальним очікуванням. Тенденції розвитку сучасного суспільства, швидкий перехід до ринкових відносин багато в чому змінили вимоги до підростаючого покоління. Перед системою освіти постають завдання виховання людини, готової жити у ХХІ столітті, здатної до самовдосконалення, самоосвіти, самореалізації. Освіта повинна забезпечувати адекватність потенціалу трудових ресурсів техніці, технологіям, методам управління виробництвом, які сьогодні розвиваються дуже швидко.

То що ж ми зустрічаємо у шкільній практиці «педагогічні міфи» чи все ж неповною мірою реалізовані реформи системи освіти, науково обґрунтовані підходи до реформи освіти розробляються МОН у співпраці з НАПН України. Але основною дійовою особою, що впроваджує Державні стандарти, концепції, навчальні програми є ВЧИТЕЛЬ. Всі «педагогічні міфи» сформувались внаслідок браку інформації й практичної допомоги вчителю з боку держави.

Надалі зупинимось на деяких педагогічних міфах, що запропоновані для обговорення в статті Л. Величко

Про валідність педагогічних досліджень.

Погоджуючись з тим, що недооцінена роль якісного аналізу й математична обробка результатів дослідження є обов'язковою для дисертаційного дослідження. Слід зазначити, що не у цьому основна проблема. Розроблені методики, методичні системи навчання того чи іншого навчального проблему апробуються на обмеженій кількості навчальних закладів, при чому це ті навчальні заклади, де вчитель готовий до інновацій й роботи за цими методиками. Дисертант проводить констатуючий, формуючий експерименти враховуючи специфіку навчального закладу, контингенту учнів, проводиться

науковий супровід діяльності педагога, що й зумовлює наявність позитивних результатів. Запровадження ж цієї методичної системи без достатнього інформаційного супроводу з боку методичних служб та допомоги у подоланні ускладнень в впровадженні методики, неврахування психолого-педагогічних особливостей учнівського контингенту, непідготовленість вчителя до роботи за цією методикою матиме негативні результати від її впровадження.

Про технологізацію в освіті.

Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційних технологій, які забезпечують доступ до мережі високоякісних баз даних, розширюють можливості комунікації вчителя й учня. Насамперед слід зауважити, що парк комп'ютерної техніки більшості шкіл є застарілим й ДСНіП обмежують час роботи учня з технікою. А мультимедійні засоби навчання не можуть замінити традиційних ТЗН й зрештою крейди з дошкою, учнівського зошита з кульковою ручкою.

Що ж таке «технологічний підхід у навчанні»? Хибно вважати, що використання ІКТ для навчання це вже й є технологізація освіти. Педагогічна технологія – спеціальний набір форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів, системно використовуються в освітньому процесі на основі декларованих психолого-педагогічних установок, що завжди приводить до досягнення прогнозованого освітнього результату з допустимою нормою відхилення. Фактична відмінність від різноманітних методик навчання полягає у досягненні наперед визначеного результату, що забезпечується рефлексією освітнього процесу й вчасним корегуванням. Й знову провідна роль належить ВЧИТЕЛЮ, як би ми його не назвали фасилітатор, коуч, ментор, тьютор тощо. Без належного науково-методичного супроводу й допомоги вчителю в реалізації тої чи іншої методики чи технології дарма розраховувати на позитивні результати від її масового впровадження.

Про компетентнісний підхід.

Сьогодні, як і декілька років тому, ми відмічаємо багатогранність і суперечність питань, пов'язаних з процесом формування та оцінювання компетентностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Водночас у

Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти зазначено «Компетентність — набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці».

Декларується перехід від знанневої моделі освіти до компетентнісної, дитино центризм. Однак, запровадження ЗНО ще більше акцентували запит суспільства на формування традиційних знань, умінь та навичок, а сформованість цінностей та ставлень й досвід практичної діяльності відійшли на другий план. Робота вчителя й школи громадою насамперед визначається за рівнем сформованості ЗУН, реалізуючи запит батьківської громадськості вчителі почали віддавати перевагу підготовці учнів до успішної здачі ЗНО. Втрачено політехнізм освіти, завдання пропонуються аналогічно до ЗНО абстрактними, втрачають свій виховний та ціннісно-орієнтаційний потенціал, між предметні зв'язки повною мірою не використовуються.

В чому ж причина, що широко впровадженні на практиці особистісно-орієнтований, діяльнісний та компетентнісний підходи не принесли очікуваних результатів? Чи компетентнісний підхід це міф який не реалізувати? Насправді, компетентнісний підхід, це те, що вже реалізовувалось у вітчизняній школі, це добрі відомі ЗУН та триєдина мета навчання, політехнізм та інтеграція навчальних предметів. Пропоную схему, яка дає змогу зрозуміти, що ж таке предметна компетентність з точки зору ресурсу діяльності особистості (верхня частина схеми) та результату діяльності (нижня частина схеми). Особлива роль в реалізації компетентнісного підходу належить політехнізму, аналогом у світовій практиці є STEAM освіта, що передбачає інтеграцію природознавства, трудового навчання, технологічних предметів та математики та мистецтва.

